

Reportatge // Esport escolar

Guanyar el pati d'esbarjo com a espai educatiu i d'integració a través de la interacció entre escolars i persones amb discapacitat intel·lectual. Aquest és el projecte innovador de Fundació Aspros, que promou els jocs tradicionals i populars.

Patis inclusius i integradors a les escoles

Xavier Madrona

Patis Actius Inclusius té com a objectiu recuperar i ensenyar els jocs tradicionals als nens i nenes de preescolar i Primària d'entre

3 i 12 anys, que han nascut a l'època de les pantalles i els jocs digitals, i actualment s'està fent a més d'una vintena d'escoles de tot Lleida. Patis Actius Inclusius té un gran valor afegit, i és que les persones amb discapacitat intel·lectual desenvolupen un rol positiu d'ensenyar i dinamitzar el taller de jocs tradicionals o populars a l'hora del pati, jocs que, d'altra banda, ells coneixen molt bé perquè hi havien jugat de petits: la baldufa, el cercol, les xapes, el mocador, el palet, les bales, les bitlles, pedra, paper i tisora, entre d'altres. Així fins a un total de 46 entreteniments.

Aquesta activitat aporta un gran valor i beneficis tant per a les nenes i nens que hi participen, com per a les persones amb discapacitat que hi participen. Patis Actius, a més, compta amb un considerable suport social. El projecte, seguint altres idees de patis actius, busca que les persones amb discapacitat intel·lectual del Servei de Teràpia Ocupacional (STO) i Prelaboral (persones amb problemàtica de la salut mental) facin de monitors i ensenyin jocs populars tradicionals, que ja no es practiquen, a les noves generacions. D'aquesta manera es combat el sedentarisme escolar i, alhora, es crea un vincle i una interrelació entre els nens i les persones que els enriqueix mútuament a nivell social i afectiu. "Sempre es veu les persones amb discapacitat com a gent que necessita

ajuda, però el projecte dona la volta a aquest plantejament i són els usuaris d'Aspros els que fan de monitors", explica Anna Fillat, coordinadora d'activitats físiques i esportives de la Fundació Aspros.

Aquest projecte es va iniciar l'any 2016 participant en algunes activitats de jocs tradicionals organitzades per escoles, com la Fira de Joc de la Bola i una jornada a l'Escola Sant Jordi. Patis Actius Inclusius ha transcendit fora de Lleida i aquell mateix any 2016 el projecte va ser premiat per la Fundació Laureus Espanya i la Fundació Àlex amb una de les ajudes anomenades *Per als nostres herois*, unes beques que reconeixen el treball de diferents

organitzacions espanyoles que lluiten per millorar la vida dels joves amb dificultats utilitzant l'esport com a eina d'integració social. Va ser aquell any quan es va iniciar el projecte a la Llar d'infants de Capponi i a l'Escola Sant Jordi, i el 2017 es va ampliar a 8 escoles públiques.

"Els nostres usuaris amb discapacitat intel·lectual han tingut majoritàriament una infantesa on el joc ha estat una part important en l'ocupació del seu temps de lleure, i també hem de tenir present que amb aquest projecte empoderem les nostres persones ateses. Els jocs tradicionals esdevenen una eina per treballar la lectoescriptura, memòria, habilitats motrius bàsiques, cercar en llibres, ús

L'arranca-cebes és un dels jocs inclosos en el projecte Patis Actius Inclusius

Saltar a corda, una de les activitats que tenen més èxit entre els escolars

Les curses de sacs és un dels jocs tradicionals més coneguts.

que desenvolupa la Fundació Aspros.

ue participen en el projecte.

46

Jocs tradicionals i populars

Són els que s'han recuperat amb aquest projecte, entre ells arranca-cebes, gallineta cega, bitlles catalanes, joc de les cadires, joc del mocador, cursa de sacs o saltar a corda.

Un dels jocs populars que es practiquen en el projecte.

Entre els jocs populars i tradicionals elegits per a aquestes jornades cal destacar, entre una trentena de propostes, les curses de sacs, saltar a corda, arranca-cebes, bitlles, la ferradura, pica-paret, xarranca, hula-hoop, petanca i llançament de la sabatilla. El projecte dura des de l'octubre al juny i les activitats, depenen de cada centre escolar, tenen diferent periodicitat.

Per als centres educatius aquest projecte aporta molts valors i beneficis per als seus alumnes. En primer lloc, afavoreix la participació social i col·lectiva. A més, els jocs són cultura tradicional i valors populars del territori. L'activitat dona resposta a diverses necessitats socials com la immersió

d'infants de famílies emigrants i la seva integració. També incideix en la inclusió, normalització i mirada positiva a la diversitat i a les capacitats que tenen les persones amb discapacitat.

Els jocs permeten la participació de tots els alumnes, potenciant la seva inclusió en un entorn com són els patis de les escoles. Això repercuteix en la millora dels conflictes a l'hora del pati, aconseguint una millor convivència. En definitiva, es treballa el respecte, ressaltant les capacitats i la diversitat de tots els participants, potencia la coeducació (no hi ha diferència entre jocs per a nens i per a nenes, tots participen per igual) i el joc és un canal amb què es transmet i es manté la cultura de generació en generació.

El joc de bales, un dels entreteniments que han caigut en desús i que recupera Patís Inclusius.